

Overzicht van vragen en zorgen bewoners IJmond ten behoeve van project grafietregen en gezondheid.

5 categorieën:

- 1) Vragen met betrekking tot grafietregens en gezondheid
- 2) Vragen met betrekking tot de algemene (fijn)stof- en gezondheidssituatie in de IJmond
- 3) Lijst met input van bewoners voor onderzoek
- 4) Lijst met vragen over rol/mandaat RIVM
- 5) Vragen die we niet meenemen

Categorie 1: Vragen met betrekking tot grafietregens en gezondheid

Metingen en samenstelling grafietregens

- Wat is de samenstelling van grafietregens?
- Wat is de korrelgrootteverdeling en hoe is deze bepaald?
- Wat zijn de fysieke eigenschappen van grafietregen? Bijv plakkerig? Dan kan het bijvoorbeeld pollen aantrekken. Degradeert het?
- Zitten er zorgwekkende stoffen in grafietregen en zo ja, hoeveel?
- Is grafietregen te meten met huidige luchtmeetnet? Zie je een piek bij uitstoot?
- Waar zijn grafietregen stofmonsters genomen en wanneer?
- Is de samenstelling van het grafietstof binnen in huis hetzelfde als buiten?

Blootstelling en risicobeoordeling

- Hoe wordt je blootgesteld? Via longen, inslikken en huid?
- Waar blijft het zitten in het lichaam? Longen, keel? Wat gebeurt er met ophoesten en inslikken van slijm?
- Wat is de blootstelling via de huid, ook in combinatie met huid crème of zonnebrand?
- Plekken waar blootstelling aan grafietregen kan plaatsvinden: Zandbak, speelplaats, duinen, thuis. Wat zijn hier de concentraties?
 - o kunnen kinderen veilig buitenspelen?
 - o Kan je eten uit de moestuin, bramen, kruiden uit eigen tuin of is dit een risico?
 - o Kan je dierlijke producten uit de omgeving eten? Eieren, vis, rundvlees?
- Wat betekent het voor kwetsbare groepen als kinderen, zwangeren, mensen met luchtwegklachten?
- Is er extra blootstelling aan grafiet bij inspanning door snellere ademhaling en opwerveling van grafietneerslag?
- Is grafietregen veilig als ik het inadem tijdens wandelen of fietsen?

Wat kan ik zelf doen om blootstelling te voorkomen? (handelingsperspectieven)

- Moet je naar binnen bij een grafietalarm?
- Is wassen handen voldoende en kan het kwaad als dit soms vergeten wordt?
- Moet ik als ik buiten ben geweest na een grafietalarm douchen/haren wassen?
- Is wassen groente/fruit voldoende? Of komt het via de bodem/grondwater in gewassen die we eten?
- Worden er bomen geplant om grafietregen en fijnstof weg te vangen?

- Ramen open of dicht?
- Wat is de invloed van luchtkwaliteit door ventilatiesysteem thuis. Moet deze uit na grafietalarm?
- Wel of niet sporten na grafietalarm?
- Moet ik beschermende kleding aantrekken om grafietneerslag schoon te maken?
- Nuttig om mondkapje/volgelaatsmasker te dragen?
- Moeten we de kinderen binnenhouden als Tata sms verstuurd?
- Is het nuttig luchtreinigers aan te schaffen voor in huis?
- Is stofzuigen een extra risico voor blootstelling? Fijnstoffilter nodig in de stofzuiger? Of moppen?

Gezondheidseffecten en risico's van grafietregens

- Welke gezondheidsrisico's/ gezondheidseffecten heeft grafietregen?
- Welk effect heeft grafietregen op de longen of huid?
- Heeft grafietregen effect op COPD?
- Worden genoemde klachten door grafietregen veroorzaakt?
 - o Acute klachten: hoesten, zere ogen, benauwdheid, keelpijn, jeuk, irritatie, hoofdpijn, hartkloppingen, irritaties slijmvliezen
 - o Langere termijn klachten zoals vermoeidheid, kanker, concentratieproblemen, holteontstekingen, hormonaal, nierfalen, auto-immuun, allergie, COPD/Astma, hart en vaat, effect op genen?
- Psychische klachten door angst (voor kanker), stress door grafietregen en hinder, slapeloosheid door zorgen. Wat zijn de gevolgen hiervan op de (psychische) gezondheid?
- Hoeveel jaren meer ziek/slechtere gezondheid, leven verkortend?
- Zijn er metingen van gerelateerde effecten van de uitstoot zoals gezondheidsklachten/ sterftcijfers.

Onderzoek naar effecten op gezondheid

- Wat is er terug te vinden in bloed van bewoners?
- Wat is er te zien op longfoto's van bewoners?

Categorie 2: Vragen met betrekking tot de algemene (fijn)stof- en gezondheidssituatie in de IJmond

De luchtkwaliteit situatie in de IJmond

- Wat is de samenstelling van het (grof en fijn-)stof in de IJmond?
- Wat is de samenstelling van stof binnen en buiten?
- Waar komt het fijnstof in de IJmond vandaan? (% Tata, verkeer, vlieg, industrie, Nuon, etc)
- Hoe verloopt de fijnstofniveau over tijd
- Hoe is de luchtkwaliteit in Wijk aan Zee/de IJmond tov de rest van Nederland?
- Hoe is de luchtkwaliteit in de IJmond tov een chemisch industriegebied, stad of platteland?
- Wat zijn de niveau's van zware metalen en PAK in de lucht in de IJmond?
- Hoeveel piekdagen fijnstof 10 pm en 2.5 pm zijn er per jaar?

Wettelijke normen en advieswaarden

- Welke wettelijke normen gelden er?
- Hoe vaak over de norm heen (anders dan fijnstof)?
- Is er een veilige norm?

Onderzoek naar luchtkwaliteit en grofstof neerslag

- Waar is meetdata te zien? Internet en rapport? Waar zijn meetgegevens op te vragen?
- Hoe vaak wordt gemeten? Waar wordt er gemeten?
- Kunnen er stofmonsters worden genomen?

Blootstelling aan luchtverontreiniging/(fijn)stof en risicobeoordeling

- Hoe wordt je blootgesteld?
- Waar blijft het zitten in het lichaam? Longen, keel? Wat gebeurt er met ophoesten en inslikken van slijm?
- Plekken waar blootstelling kan plaatsvinden: Zandbak, speelplaats, duinen, thuis. Wat zijn daar de concentraties?
 - o kunnen kinderen veilig buitenspelen?
 - o Kan je eten uit de moestuin, bramen, kruiden uit eigen tuin of is dit een risico?
 - o Kan je dierlijke producten uit de omgeving? Eieren, vis, rundvlees
- Wat betekent het voor de kinderen?
- Is er extra blootstelling bij inspanning door snellere ademhaling en opwerveling van stof?
- Wat doet de vermenging van verschillende stoffen op gezondheid? Wat heeft stapeling van stoffen en blootstelling op effect op de gezondheid.

Wat kan ik zelf doen om blootstelling te voorkomen? (handelingsperspectieven)

- Is wassen handen voldoende en kan het kwaad als dit soms vergeten wordt?
- Is wassen groente/fruit voldoende? Of komt het via de bodem/grondwater in gewassen die we eten?
- Kan ik veilig uit de moestuin eten/bramen
- Worden er bomen geplant om fijnstof weg te vangen?
- Wat kan ik doen om fijnstof en grofstof buiten te houden?
- Ramen open of dicht?
- Nuttig om mondkapje/volgelaatsmasker te dragen?

- Wat is de invloed van luchtkwaliteit door ventilatiesysteem thuis
- Is het nuttig luchtreinigers aan te schaffen voor in huis?
- Is stofzuigen een extra risico voor blootstelling? Fijnstoffilter nodig in de stofzuiger? Of moppen?

Gezondheidseffecten en risico's van (fijn)stof in de IJmond

- Wat zijn de gezondheidseffecten en risico's van (fijn)stof in de IJmond?
- Wat zijn de mogelijke gezondheidseffecten van het grofstof dat neerslaat op grond?
- Hoe is de gezondheid in de IJmond?
- Hoeveel ongezonder is het om hier te wonen tov de rest van Nederland?
- Hoeveel ongezonder is het hier om te wonen tov een chemisch industriegebied, stad of platteland
- Hoe is de kankerincidentie?/ Hoe veel kanker komt er voor in de IJmond?
- In hoeverre komen onderstaande klachten meer voor in de IJmond dan de rest van Nederland
- In hoeverre is het mogelijk dat deze klachten worden veroorzaakt door milieukwaliteit in de IJmond?
 - o Acute klachten: hoesten, zere ogen, benauwdheid, keelpijn, jeuk, irritatie, hoofdpijn, hartkloppingen
 - o Langere termijn klachten zoals vermoeidheid, kanker, concentratieproblemen, holteontstekingen, hormonaal, nierfalen, auto-immuun, allergie, COPD/Astma, hart en vaat, effect op genen?
- Psychische klachten door angst (voor kanker), stress door grafietregen en hinder, slapeloosheid door zorgen. Wat zijn de gevolgen hiervan op de (psychische) gezondheid?
- Hoeveel jaren meer ziek/slechtere gezondheid, leven verkortend?
- Zijn er metingen van gerelateerde effecten van de uitstoot zoals gezondheidsklachten/ sterftecijfers.

Onderzoek naar effecten op gezondheid

- Wat is er terug te vinden in bloed van bewoners?
- Wat is er te zien op longfoto's van bewoners?

Categorie 3: Lijst met input van bewoners voor onderzoek

- Doe niet alleen onderzoek naar grafietregen en effecten op de gezondheid, maar ook naar de andere uitstoot en fijnstof.
- Doe een grootschalig bevolkingsonderzoek naar de gevolgen van de luchtvervuiling.
- Maak een concrete risico beoordeling (en passend actieplan)
- Doe bloedonderzoek om vast te stellen wat er in het bloed van bewoners zit
- Maak longfoto's of doe een longtest om vast te stellen hoe het met de longen van bewoners gesteld is.
- Herhaal het kankerincidentie onderzoek uit 2009. Neem hierbij rookgedrag en werken bij Tata Steel mee.
- Kijk heel specifiek naar de effecten op kinderen, ook op langere termijn.
- Vergelijk de gezondheidssituatie in de IJmond met de rest van Nederland, een chemisch industriegebied, binnenstad en platteland
- Neem voor langere tijd periodiek monsters van de grafietregen en andere neerslag om een goed beeld te krijgen van waar bewoners aan worden blootgesteld
- Is het mogelijk om te kijken naar vertrekkers? Hoeveel verhuizen door de situatie? En verbetert de gezondheidssituatie van de mensen die verhuisd zijn?
- Als je gezondheidsonderzoek doet, neem mee of mensen bij Tata Steel werken.

Categorie 4: **Lijst met vragen over rol/mandaat RIVM**

- Hoe het RIVM de onafhankelijkheid van haar onderzoek waarborgt (geen input van Tata Steel of andere derden of in ieder geval graag de draft van het RIVM zonder deze input publiceren)
- Ik hoop dat Tata geen functie geniet binnen uw onderzoek (geen referentie, review of praatgroep)
- Graag een open en transparant onderzoek waar de bewoners van de IJmond ook inzage in krijgen. Dat er niets achter de schermen verdwijnt!
- Heb weinig vertrouwen in het RIVM, ze verschuilen zich achter van alles en iedereen en komen niet concreet met dingen. Waarschijnlijk staat er teveel op het spel en durven ze geen uitspraken te doen.
- Zou het RIVM niet proactiever moeten zijn?
- Hoe kan het dat de Dorpsraad wel al resultaten van genomen monsters heeft en RIVM nog niet?
- Welk mandaat heeft het RIVM als Tata boetes betaalt en gewoon doorgaat met uitstoten van teveel schadelijke stoffen?
- Bent u er mee bekend dat veel inwoners die directe of indirecte banden met Tata hebben zich onvrij voelen om zich publiek kritisch over de overlast van het bedrijf te uiten? Dat gaat van werknemers tot horeca, leveranciers, leveranciers van leveranciers, consultants etc.

Categorie 5: Vragen die we niet meenemen

Er zijn veel zorgen en vragen die het RIVM niet kan meenemen in dit project. Dit heeft twee redenen. Ten eerste zijn veel vragen niet aan het RIVM om te beantwoorden. Wij hebben bijvoorbeeld geen mandaat of taak om hierop te acteren. Deze vragen gaan bijvoorbeeld over handhaving, processen van Tata, gewenste acties en maatregelen, controles en sancties of wie verantwoordelijk is voor geleden schade.

Een aantal voorbeelden zijn:

- Welk effect hebben windturbines op luchtstromingen en daarmee (fijn)stof verspreiding
- Welke effect heeft grafietregen (en andere depositie) op dierenwelzijn, huisdieren, bijen?
- Kleurcodering bij grafietalarm, specifiek gebied?
- Wat is de uitstoot van (andere) bedrijfsonderdelen van Tata en kan dit openbaar gemaakt worden?
- Wat doen Tata en consort om zich aan wettelijke norm te houden?
- Opzetten van een meldingsstelsel (een alert) om bij uitstoot op de hoogte te worden gebracht.
- Heeft Tata/Harsco een meldplicht?
- Welke maatregelen neemt de provincie op gebied van handhaving?
- Tata, gemeente en provincie: Bezieet u het probleem van geluid ook in samenhang met geluidsbronnen zoals de luchtvaart en de (mogelijk) komende mega transformator van Tennet?
Aan Tata: En leiden deze voor u autonome toevoegingen aan de totale geluidsbelasting ook tot aanpassing van uw investeringen en operationele beleid, of vult u gewoon de zelf bevochten en verkregen geluidsruimte?
- Wie betaalt kosten voor schoonmaken/ schadevergoeding (vloer, stucwerk filters, verhuizen, zonnepanelen)?
- Gezondheid van werknemers. Is dat wel eens onderzocht? Komt daar meer kanker voor? Wordt dit bijgehouden door tata? Zijn hier cijfers van?

Een tweede reden is dat de vragen niet binnen de opdracht van de Provincie Noord-Holland aan het RIVM vallen. Dit zijn vragen over gezondheidsrisico's of effecten door andere factoren dan grafietregen.

Voorbeelden zijn:

- Wat zijn de gezondheidseffecten van de stank?
- Welk effect heeft geluidsoverlast op gezondheid, inclusief langdurige blootstelling aan geluid?
- Wat zeggen wetenschappelijke onderzoeken over het wonen in de buurt van zware industrie of bij hoogspanningskabels/transformatielocaties van de enorme omvang zoals gepland vanaf 2023?
- Welke gezondheidsrisico's heeft de oxykalkslikberg door bijvoorbeeld opwerveling, via bodemwater in bramen of uitloging in de bodem.
- Hoe zit het precies met Chroom III / Chroom VI in water van de zee?
- Er is radioactief afval op het terrein van Tata. Wat heeft dit voor risico's?